

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Irena Gromska-Szuster

ze skargi W. R. i J. R.

o wznowienie postępowania

zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w B.

z dnia 25 lutego 2008 r., sygn. akt II Ca (...)

w sprawie z wniosku W. R.

przy uczestnictwie M. S. i Skarbu Państwa - Izby Skarbowej w B.

o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 lutego 2010 r.,

zażalenia skarżących W. R. i J. R.

na postanowienie Sądu Okręgowego w B.

z dnia 8 czerwca 2009 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie i zasądza od W. R. i J. R. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

W. R. i J. R. wnieśli skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w B. z dnia 25 lutego 2008 r., sygn. akt II (...). Orzeczeniem tym oddalona została apelacja W. R. od postanowienia Sądu

Rejonowego w I. z dnia 14 lutego 2000 r., oddalającego wniosek skarżącej o zmianę postanowienia tegoż Sądu z dnia 6 listopada 1987 r., stwierdzającego nabycie spadku po zmarłej Z. P. - z mocy testamentu szczególnego – przez I. S. W skardze o wznowienie postępowania skarżący jako podstawę wznowienia wskazali art. 401 pkt 1 i 2, art. 403 § 1 pkt 1 i 2, art. 403 § 2 i art. 404 k.p.c.

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 8 czerwca 2009 r. odrzucił skargę o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z uzasadnienia skargi wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Tymczasem w taki właśnie sposób skonstruowana została skarga wniesiona przez skarżących, co - w świetle art. 410 § 1 k.p.c. - prowadzić musi do jej odrzucenia.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący wnieśli o jego uchylenie, podnosząc zarzuty naruszenia art. 410 § 1 i 2 oraz art. 401 § 1 i art. 413 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa, działając za uczestnika postępowania Skarb Państwa – Izbę Skarbową w B., wniosła o jego odrzucenie, bądź też oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

U podstaw zaskarżonego postanowienia legło zapatrywanie, zgodnie z którym badanie dopuszczalności wznowienia nie ogranicza się do kontroli, czy wskazane przez skarżącego okoliczności dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz wymaga ustalenia, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. W konsekwencji tego zapatrywania przyjmuje się, że skarga o wznowienie postępowania podlega - w myśl art. 410 § 1 k.p.c. - odrzuceniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy sprecyzowana przez stronę podstawa nie zostanie przez sąd stwierdzona. Pogląd ten dominuje w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienia: z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, nr 4, poz. 133; z dnia 19 grudnia 2003 r., III CZ 130/03, niepubl.; z dnia 26 marca 2004 r., IV CZ 29/04, niepubl.; z dnia 31 marca 2004 r., III CZ 13/04, niepubl.; z dnia 22 lipca 2004, IV CO 10/04, nie publ.; dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, nie publ.; z dnia 30 maja 2007 r., I CZ 40/07, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07, niepubl.) i podziela go skład orzekający.

Oceniając zakres wstępnej oceny skargi dokonywanej przez sąd na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 410 § 1 trzeba mieć na uwadze skutki uchylenia art. 411 k.p.c., który przewidywał, że na rozprawie sąd rozstrzyga przede wszystkim o dopuszczalności wznowienia i odrzuca skargę, jeżeli brak jest ustawowej podstawy wznowienia. Istnieją zatem przesłanki do uznania, że obecnie, wobec braku takiej regulacji, nastąpiło poszerzenie kognicji sądu badającego na posiedzeniu niejawnym, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia i sąd ten jest uprawniony do oceny, czy powołana w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Na tym etapie postępowania ocena ta opiera się zasadniczo na twierdzeniach skarżącego co do istnienia okoliczności, które mają uzasadniać podstawę wznowienia. Trzeba bowiem zauważyć, że skarżący - na żądanie sądu - ma jedynie obowiązek uprawdopodobnić, że skarga opiera się o ustawową podstawę wznowienia. Stwierdzenie w ramach wzmiankowanej oceny, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, powinno być zatem dokonane przede wszystkim na podstawie twierdzeń zawartych w skardze. Z tych też względów, oparte na odmiennym założeniu, zarzuty naruszenia art. 410 § 1 i 2 i art. 401 pkt 2 k.p.c. nie mogły odnieść zamierzonego skutku.

Chybiony okazał się również zarzut naruszenia art. 413 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, za sędziego, którego udziału lub zachowania się w poprzednim postępowaniu dotyczy skarga o wznowienie postępowania, może być uznany sędzia, który: a) był wyłączony z mocy ustawy lub uczestniczył w składzie, choć nie był do tego uprawniony, b) swymi czynnościami – naruszając przepisy prawa – pozbawił stronę możliwości działania, c) popełnił przestępstwo uzasadniające wznowienie postępowania. Wskazane przez skarżących okoliczności odnoszące się do sędziego Piotra Starosty, takie jak jego przewodniczenie na dwóch terminach rozprawy apelacyjnej we wcześniejszych fazach postępowania odwoławczego poprzedzającego wydanie zaskarżonego postanowienia oraz udział w wydaniu orzeczeń incydentalnych w tym postępowaniu, nie dają dostatecznej podstawy do przyjęcia, że powołane podstawy wznowienia pozostają w związku z udziałem lub zachowaniem się wymienionego sędziego w tym postępowaniu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.